

Anotace rozsudku ze dne 25. července 2013 ve věci č. 32133/11 – Kummer proti České republice

Senát páté sekce Soudu dospěl jednomyslně k závěru, že v souvislosti s připoutáním stěžovatele ke kovovému oku v policejní cele a následným vyšetřováním této události došlo k porušení článku 3 Úmluvy v jeho hmotněprávní i procesní části.

(i) Okolnosti případu

Stěžovatel byl v květnu 2010 v Aši zadržen hlídkou městské policie, která ho za účelem zjištění totožnosti převezla na tamější obvodní oddělení Policie České republiky. Zde byl po dobu přibližně 50 minut zajištěn v cele. Později téhož dne se dostavil na obvodní oddělení Policie České republiky v Chebu a uvedl, že byl v průběhu zajištění podroben hrubému násilí, když byl na policejní cele připoután pouty ke zdi cely, a to nejdříve jednou rukou, později oběma rukama a nakonec i na nohou. Dále měl být rovněž do různých částí těla bit pěstmi. Na důkaz svých tvrzení předložil lékařskou zprávu ze stejného dne, podle které měl na těle mj. čerstvé podlitiny a na zápěstích otlaky způsobené pravděpodobně pouty.

Policie České republiky věc následně postoupila Inspekci Policie České republiky. Koncem května se stěžovatel obrátil na Okresní státní zastupitelství Plzeň-město mj. s tím, že policisté, kteří byli do incidentu zapojeni, nebyli doposud vyslechnuti. Okresní státní zastupitelství následně inspekci vyzvalo k provedení konkrétních vyšetřovacích úkonů, přičemž koncem července 2010 došlo i k výslechu daných policistů. V září 2010 nicméně inspekce věc odložila.

Stěžovatel podal nejprve proti závěrům inspekce neúspěšně stížnost k okresnímu státnímu zastupitelství a později se obrátil na Ústavní soud, který však v únoru 2011 jeho ústavní stížnost odmítl pro zjevnou neopodstatněnost.

Věcí se z podnětu stěžovatele zabýval rovněž veřejný ochránce práv, podle jehož zprávy z prosince 2010 odporoval postup policistů spočívající v zajištění a poutání stěžovatele na cele mj. § 11 písm. c) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, zakotvujícímu zásadu přiměřenosti, a dále § 31 zákona, podle kterého lze osobu, která je zjevně pod vlivem návykové látky, umístit na policejní celu pouze poté, co byla podrobena lékařské prohlídce.

Na základě podnětu veřejného ochránce práv šetřil postup příslušných policistů odbor vnitřní kontroly Krajského ředitelství policie Karlovarského kraje. Dle jeho zprávy z března 2011 došlo mj. ze strany příslušných policistů k porušení zákona o policii v souvislosti s umístěním stěžovatele, který byl pod vlivem návykové látky, do cely bez předchozího lékařského vyšetření stěžovatele a z důvodu porušení povinností při sepisování úředního záznamu. Rozhodnutím vedoucího Územního odboru Cheb Krajského ředitelství policie Karlovarského kraje z března 2011 bylo mj. jednomu z policistů za dané jednání uděleno písemné napomenutí.

(ii) Odůvodnění rozhodnutí Soudu

Stěžovatel před Soudem namítal, že byl v průběhu zajištění na policejní cele podroben nelidskému a ponižujícímu zacházení, přičemž okolnosti případu nebyly následně náležitě vyšetřeny, čímž mělo dojít k porušení článku 3 Úmluvy v jeho hmotněprávní i procesní části.

a) Tvrzené porušení článku 3 Úmluvy v jeho hmotněprávní části

Soud nejprve připomněl zásadu vyplývající z jeho judikatury, podle které v případě, že byla určitá osoba nacházející se v plném zdraví zajištěna policií a po propuštění na svobodu prokáže, že je zraněná, je na vládě, aby důvěryhodným způsobem doložila původ daných zranění. Tuto zásadu uplatnil v projednávané věci, když zdůraznil, že stěžovatel se nechal lékařsky ošetřit bezprostředně po incidentu, a od propuštění z cely do vypracování lékařské zprávy (konstatující čerstvá zranění) nevznikly průtahy, které by relevanci lékařské zprávy snižovaly. Ve světle jednotlivých znaleckých posudků vypracovaných z iniciativy jak policie, tak stěžovatele, jakož i snížené věrohodnosti stěžovatele, který byl v době incidentu značně podnapilý, nicméně Soud nepřijal verzi skutkových okolností, podle které měl být stěžovatel na cele zbit.

Považoval však za nutné posoudit, zda k zacházení zakázanému článkem 3 nedošlo samotným omezením stěžovatele v pohybu na cele. Připomněl, že poutání samo o sobě rozpor s článkem 3 Úmluvy nevyvolává v případě, že je mj. spojeno se zákonným zatčením či zbavením svobody a pokud je přiměřené konkrétním okolnostem případu. V tomto ohledu bylo proto například nutné posoudit, zda existovaly důvodné obavy, že by se dotyčná osoba bránila zatčení, utekla, způsobila zranění či škodu nebo zničila důkazy. Ponižujícím ve smyslu článku 3 Úmluvy je podle Soudu zacházení, které jedince ponižuje či pokořuje a které postrádá respekt k jeho lidské důstojnosti či jeho důstojnost snižuje.

Mezi účastníky řízení nebylo zásadního sporu o tom, že stěžovatel byl ke kovovému oku v cele připoután nejdříve jednou rukou, později k druhému oku druhou rukou a nakonec oběma rukama za zády k jednomu z ok, přičemž mu nakonec byly koženým páskem svázaný i nohy. V této souvislosti Soud připomněl, že připoutání jednotlivce na cele, kterou je již samo o sobě třeba považovat za dostatečně bezpečné místo, může být odůvodněno pouze za výjimečných okolností. Takovou okolností nicméně nebyla situace, kdy stěžovatel poté, co byl na celu umístěn, prokopnul její dveře, přičemž v této souvislosti neobstál ani argument vlády, podle které bylo k poutání přikročeno rovněž za účelem ochrany zdraví samotného stěžovatele; přinejmenším zranění na zápěstích mu totiž způsobila pouta. Policisté navíc stěžovatele na celu umístili v rozporu s vnitrostátním právem (vzhledem k jeho podnapilosti měl být nejprve vyšetřen lékařem), přičemž právě s ohledem na svou podnapilost se stěžovatel nacházel ve stavu zvýšené zranitelnosti. Zatímco neměl možnost přivolat policisty jinak než boucháním do dveří (zvonek se nacházel mimo jeho dosah), a jeho jednání tedy nebylo vedeno destruktivními úmysly, byl za toto své jednání postupně stále razantněji připoutáván, což v něm muselo nutně vyvolávat pocity strachu, utrpení a podřízenosti. Dané zacházení mu nakonec působilo bezpochyby i nezanedbatelnou bolest. Stěžovatel byl proto v rozporu s článkem 3 Úmluvy podroben ponižujícímu zacházení.

b) Tvrzeň porušení článku 3 Úmluvy v jeho procesní části

Ohledně námitky týkající se účinnosti vyšetřování předmětného incidentu Soud především poukázal na to, že ačkoliv stěžovatel příslušným orgánům danou událost oznámil bezprostředně a svá tvrzení podložil lékařskou zprávou, k výsledku policistů, kteří měli být do incidentu zapojeni, došlo téměř po třech měsících, a to teprve v návaznosti na stížnost adresovanou stěžovatelem příslušnému státnímu zastupitelství.

Ohledně požadavku na nezávislost vyšetřování Soud připomněl své závěry vyslovené ve věci *Ere-miášová a Pechová proti České republice* (č. 23944/04, rozsudek ze dne ze dne 16. února 2012), ve které konstatoval, že někdejší Inspekce ministra vnitra příslušná k vyšetřování trestných činů policistů požadavek nezávislosti vyplývající z procesní složky článku 3 Úmluvy nenaplňovala. I když připustil, že od daného rozsudku došlo k důležitému posílení nezávislosti inspekčního orgánu – ředitel Inspekce Policie České republiky byl jmenován vládou, které byl také ze své funkce odpovědný (ministru vnitra tedy přímo nepodléhal) –, zdůraznil, že inspekce zůstala nadále organizační útvar Ministerstva vnitra. Rovněž členové inspekce zůstali nadále příslušníky Policie České republiky, což samo o sobě nezávislost inspekce značně zpochybňovalo. Nedostatek nezávislosti vyšetřování v daném případě nezhojilo ani zapojení státního zastupitelství, jehož role byla v daném případě toliko dozorového charakteru.

Vyšetřování předmětného incidentu proto z výše uvedených důvodů nevyhovělo požadavku na účinné vyšetřování. K porušení článku 3 Úmluvy tudíž došlo i v jeho procesní části.

c) Spravedlivé zadostiučinění

Jako náhradu nákladů řízení přiznal Soud stěžovateli 189 eur. V rozsahu jeho nároku na náhradu majetkové škody i nemajetkové újmy potom poukázal na řízení podle zákona o odpovědnosti za škodu způsobenou rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, které stěžovatel v této souvislosti zahájil na vnitrostátní úrovni (řízení je vedeno před Obvodním soudem pro Prahu 7 a Českou republiku v něm zastupuje Ministerstvo vnitra) a které stále probíhá, a rozhodnutí o tomto nároku odložil. Vyzval přitom účastníky řízení, aby do tří měsíců ode dne, kdy rozsudek nabude právní

moci, předložili svá písemná stanoviska ve věci a zejména aby Soud vyrozuměli o případné vzájemné dohodě.